

Σ.ΕΚ.Α.

Σύλλογος Εκτάκτων Αρχαιολόγων

T.Θ. 30084

T.K. 10033, Αθήνα

Fax: 210 3816584, Κιν. 6977509501

Email: sekarchaeologists@gmail.com, <http://www.seka.net.gr>

Η Οικονομία του Πολιτισμού ή αλλιώς...

η Ιδιωτικοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η κυβέρνηση της ΝΔ, ακολουθώντας την «κληρονομιά» της προηγούμενης κυβέρνησης, δήλωσε ρητά και ξεκάθαρα, από τις πρώτες μέρες διακυβέρνησης της, την πολιτική που θα εφαρμόσει στον Πολιτισμό: «Ο πολιτισμός [...] πρέπει να έχει καθοριστική συμβολή στην εφαρμογή του νέου βιώσιμου παραγωγικού προτύπου για τη χώρα μας». Και αλλού: «Η κυβέρνηση αντιμετωπίζει τον πολιτισμό ως στρατηγικό αναπτυξιακό πόρο και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην Οικονομία του Πολιτισμού».

Η μετατροπή, λοιπόν, ορισμένων μουσείων, των πιο δημοφιλών και πιο επικερδών, σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) κατανοούμε για ποιους λόγους επιδιώκεται να τεθεί σε άμεση εφαρμογή από την κυβέρνηση. Δεν είναι, απλώς, η διάθεση να διορίζουν κομματικά στελέχη στα Διοικητικά Συμβούλια των μουσείων αυτών. Αυτό ούτως ή άλλως γίνεται από κάθε κυβέρνηση σε κάθε υπουργείο. Ούτε είναι η τάση να αποδεδμευτεί το κράτος από ζημιογόνα τμήματά του. Κανείς δε θα μπορούσε να υποστηρίξει ότι το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο ή το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου με τους εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο δεν υπερκαλύπτει τα έξοδα του.

Σκοπός είναι η εισαγωγή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων λειτουργίας στη διαχείριση των μουσείων μέχρι την, προσβλεπόμενη από την ελεύθερη αγορά, πλήρη ιδιωτικοποίησή τους. Τα ΝΠΔΔ διαθέτουν μεγαλύτερη ευελιξία για την επιβολή ακόμα πιο αντεργατικού περιβάλλοντος από αυτό που ισχύει σήμερα στα κρατικά μουσεία. Έτσι, η εκχώρηση τμημάτων λειτουργίας, όπως η καθαριότητα, η φύλαξη, αλλά και η συντήρηση και η μελέτη των εκθεμάτων, σε εργολαβίες θα είναι εξαιρετικά πιο θεμιτή, καθώς σε αυτά τα μουσεία θα δίδεται έμφαση όχι στην κοινωνική τους αποστολή και την επιστημονική τους ακεραιότητα, αλλά στην εμπορική τους αποστολή και την επιχειρηματική τους ανάπτυξη. Με την ίδια λογική θα προσλαμβάνονται αρχαιολόγοι, σχεδιαστές, συντηρητές στο πλαίσιο συμβάσεων έργου με δελτία παροχής υπηρεσιών μετά από μειοδοτικούς διαγωνισμούς, όχι πλέον ως μισθωτοί. Με αυτόν τον τρόπο το κόστος και η ποιότητα της εργασίας θα μειωθεί σημαντικά, το μπλοκάκι, που ουσιαστικά δε συμφέρει κανέναν εργαζόμενο, θα γιγαντωθεί. Οι εργαζόμενοι θα χάσουν μισθό, τα μουσεία-επιχειρήσεις θα αυξήσουν τα κέρδη τους.

Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση όχι μόνο των επαγγελματιών αυτών αλλά και την «απελευθέρωση» της Αρχαιολογίας ως επιστήμης. Η πρόσδεση των μουσείων στα γρανάζια της νεοφιλελεύθερης οικονομίας σημαίνει, συγχρόνως, «ελευθερία» στην προσέλκυση χορηγών από την τοπική, την εθνική ή και τη διεθνή σφαίρα της οικονομίας. Οι χορηγίες χαρακτηρίζονται ως καλοδεχούμενες στα καταστατικά λειτουργίας των ΝΠΔΔ. Έτσι, διάσημα ευρήματα μουσείων θα αξιοποιούνται για τη διαφημιστική

καμπάνια διάφορων χορηγών. Και επειδή το ισχυρό κεφάλαιο διαπλέκεται πολυσχιδώς στις καπιταλιστικές οικονομίες, αναζητώντας τη μονοπωλιακή του ανάπτυξη, κατανοούμε ότι πολλοί από τους χορηγούς θα διαθέτουν και κατασκευαστικές εταιρείες, που αναλαμβάνουν έργα, στα οποία συχνά εντοπίζονται αρχαιότητες. Η εξίσωση είναι απλή: η προστασία και ανάδειξη των μνημείων θα ικανοποιούνται μόνο όποτε συμφέρει τους χορηγούς-κατασκευαστές.

Το περιεχόμενο των ΝΠΔΔ, ο επιτακτικός τρόπος εφαρμογής τους στον τομέα του Πολιτισμού και η πιλοτική εφαρμογή τους στα μουσεία με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα, θυμίζει εξαιρετικά άλλες περιπτώσεις δημόσιων δομών, που έγιναν τα τελευταία χρόνια ακόμα πιο αντιλαϊκές. Η λειτουργία των Πανεπιστημίων με επιχειρηματικά κριτήρια και η πρόσδεσή τους στις αγορές έχει οδηγήσει στο κυνήγι των χορηγιών, έχει στρέψει την έρευνα στα συμφέροντα των χορηγών, έχει αφήσει σχολές λιγότερο προσφιλείς στις επενδύσεις να μαραζώνουν και, κυρίως, έχει οδηγήσει στην επιβολή διδάκτρων και ανταποδοτικών κριτηρίων, εντείνοντας τις ταξικές αντιθέσεις στην εκπαίδευση. Μπορούμε, λοιπόν, να φανταστούμε τα λιγότερο δημοφιλή, κρατικά, μουσεία να μαραζώνουν ή να κλείνουν και το κόστος των εισιτηρίων να αυξάνεται. Αντίστοιχα, στην τραγική περίπτωση της ΔΕΗ, από τη στιγμή που το κράτος παραχώρησε τις λειτουργίες της διανομής και της διαχείρισης ενέργειας σε ιδιώτες, οι οποίοι συγχρόνως είναι και επενδυτές της «πράσινης ανάπτυξης», το κόστος του ρεύματος έχει αυξηθεί σημαντικά για τους καταναλωτές. Και σε αυτήν την περίπτωση η «απελευθέρωση» της ενέργειας ενισχύει την αδικία και τις ταξικές διαφορές στην κοινωνία, ενώ συγχρόνως επιβάλλεται με τον πιο ύπουλο και παράλογο τρόπο.

Αναπόφευκτη εξέλιξη, λοιπόν, της παρείσφρησης της ιδιωτικής οικονομίας στη διαχείριση των μουσείων, θα είναι η ένταση των ταξικών αντιθέσεων και η περαιτέρω αποστασιοποίηση της πλειονότητας της κοινωνίας από την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου. Η απόσχιση των πιο δημοφιλών μουσείων από το κράτος και το ΥΠΠΟΑ στο βωμό της αυτοτέλειάς τους στοχεύει στη μη ενιαία δημόσια διαχείριση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το ΥΠΠΟΑ αναγκαστικά θα συρρικνωθεί και θα καταλήξει μια ακόμα πιο γραφειοκρατική, επιτελική υπηρεσία. Μικρά περιφερειακά μουσεία θα θεωρούνται μη βιώσιμα και θα καταλήξουν κλειστά για το κοινό. Αυτή θα είναι ενδεχομένως και η κατάληξη των μικρών ή πιο απομακρυσμένων και ισχνότερα επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων. Η ίδια η υπουργός είπε ότι θα εφαρμοστούν πολιτικές «για την ολοκληρωμένη βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών με μείζονα μνημεία: Κνωσός, Μεσσήνη, Ρόδος, Δωδώνη, Δήλος, Φίλιπποι, Αμφίπολη, Βεργίνα, Ακαδημία Πλάτωνος». Λαμβάνοντας υπόψιν και την πρόσφατη απόφαση του ΚΑΣ για απόσπαση του μνημείου στο ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης, κρίνουμε ότι σκοπός της πολιτιστικής πολιτικής της κυβέρνησης δεν είναι παρά η εφαρμογή της νεοφιλελεύθερης επιταγής για μικρό και ευέλικτο κράτος στο βωμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ανάπτυξης.

Απέναντι σε αυτές τις άδικες, ταξικές και απολίτιστες πολιτικές, που τις βιώνουμε, ειδικά τα τελευταία χρόνια, σε πολλούς τομείς απαιτούμε πολιτιστική πολιτική αντίστοιχη προς τις ανάγκες του λαού:

- Καμία μετατροπή μουσείου και αρχαιολογικού χώρου σε ΝΠΔΔ. Ο σχεδιασμός για ιδιωτικοποίησή τους να μείνει στα χαρτιά
- Όχι στην «απελευθέρωση» της διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ελεύθερη είσοδος σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους
- Γενναία ενίσχυση του κρατικού προϋπολογισμού σε πολιτισμό, υγεία, παιδεία
- Μαζικοί διορισμοί μόνιμου προσωπικού όλων των ειδικοτήτων από το ΥΠΠΟΑ